

Justitsministeriet
Proces- og Insolvensretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K
insolvensretskontoret@jm.dk

22. august 2024

Vesterbrogade 32
1620 København V

Telefon 33 43 70 00
dlo@danskeadvokater.dk
www.danskeadvokater.dk

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, lov om skifte af dødsboer og arveloven

Danske Advokater takker for muligheden for at afgive høringssvar. Dette høringssvar er udarbejdet med input fra vores fagudvalg med henblik på at inddrage faglig og praktisk ekspertise.

Vores bemærkninger er inddelt i følgende emner:

1. Digitalisering af dødsboskiftesager
2. Interessentskaber som ansvarssubjekt
3. Omstrukturering af Advokatsamfundets organer
4. Udvidelse af adgangen til at opnå møderet for landsret

1. Digitalisering af dødsboskiftesager

Vi bakker grundlæggende op om den yderligere digitalisering af dødsboskiftesager, som lovforslaget lægger op til.

Bobestyrerens oplysninger

Det følger af den foreslåede bestemmelse i dødsboskiftelovens § 3 a, stk. 10, at bobestyrer får pligt til at oplyse sit personnummer og give andre nærmere bestemte oplysninger til brug for udpegelsen som bobestyrer.

Vi anser det for uproblematisk at stille krav om, at bobestyrer skal oplyse sit personnummer til skifteretten. Imidlertid står det ikke klart, hvad der nærmere ligger i begrebet ”andre nærmere bestemte oplysninger til brug for udpegelsen som

bobestyrer". Det følger ikke af bemærkningerne til bestemmelsen, hvilke øvrige oplysninger ministeriet forestiller sig, at det kunne være relevant at kræve udleveret fra bobestyrer.

Vi opfordrer derfor til, at der i bemærkningerne medtages et par eksempler på bestemmelsens anvendelse, således at det fremgår tydeligere, hvad der er tanken bag og rækkevidden af formuleringen "andre nærmere bestemte oplysninger til brug for udpegelsen som bobestyrer".

Samtidig fremsendelse

Det følger af den foreslåede ændring til dødsboskiftelovens § 68, stk. 3, at bobestyrer skal sende boopgørelsen til skifteretten, som derefter videresender boopgørelsen til Skatteforvaltningen. Hvis boet er et selvstændigt skattesubjekt, og boet ikke er skattefritaget, indsender bobestyrer en boselvangivelse senest samtidig med boopgørelsen, jf. dødsboskatteloven § 85, stk. 2.

Vi går ud fra, at det vil være absolut mest enkelt for både skifteretternes og Skatteforvaltningens sagsbehandling, hvis boopgørelsen og boselvangivelsen "følges ad".

Vi opfordrer derfor til, at det præciseres, (1) at bobestyrer kan opfylde sin oplysningsforpligtelse efter dødsboskattelovens § 85 ved at indsende boselvangivelsen til skifteretten via domstolens skifteportal senest samtidig med boopgørelsen, og (2) at skifteretten videregiver boselvangivelsen til Skatteforvaltningen senest samtidig med, at skifteretten videregiver boopgørelsen i medfør af dødsboskiftelovens § 68, stk. 3.

2. Interessentskaber som ansvarssubjekt

Vi anser det samlet set for hensigtsmæssigt, at advokatvirksomheder, der drives i form af interessentskaber, med forslaget vil blive sidestillet med advokatselskaber i form af A/S'er, ApS'er og P/S'er i forhold til reglerne om Advokatrådets tilsynsmuligheder og sanktioner.

Med de foreslåede regler kan der imidlertid opstå situationer, hvor en interessent i kraft af den personlige hæftelse for interessentskabets forpligtelser, kan komme til at lide tab, hvis interessentskabet pålægges en sanktion, f.eks. i form af bøde, også selv om den pågældende interessent ikke er ansvarlig for den konkrete overtrædelse. Vi anbefaler, at denne risiko beskrives i bemærkningerne til lovforslaget af hensyn til forudsigelighed og transparens.

3. Omstrukturering af Advokatsamfundets organer

Vi anser det for positivt, at der indføres decorumkrav for medlemmer af Advokatrådet og Advokatnævnet. At Advokatnævnet tildeles kompetence til at træffe afgørelse i sager om valgbarhed til Advokatrådet og Advokatnævnet, vurderes i udgangspunktet at være hensigtsmæssigt. Ved tilpasning af processen anbefaler vi, at distancen mellem den afdeling, der skal træffe afgørelse i sagen, og den anden afdeling, som den indklagede advokat tilhører, sikres med henblik på at opretholde tillid og respekt.

4. Udvidelse af adgangen til at opnå møderet for landsret

Danske Advokater anerkender og genkender, at det er vanskeligt for en stor gruppe af advokater, særligt familierets- og strafferetsadvokater, at finde egnede prøvesager ved domstolene, der kvalificerer sig som prøvesager til opnåelse af møderet for landsret. Problemstillingen indebærer på sigt, at specialister i strafferet/strafferetsproces og familieret/familieretsproces med møderet for henholdsvis landsret og Højesteret bliver færre og færre, hvilket i yderste konsekvens kan have væsentlige negative konsekvenser for klienter i familie- og strafferetlige sager – og derved for retssikkerheden.

Vi anser det derfor for både nødvendigt og positivt, at problemstillingen løftes med henblik på at sikre, at flere advokater kan opnå møderet for landsret. Danske Advokater har derfor også bidraget til [Rapport fra arbejdsgruppe om møderet for landsret](#), der udkom i juli 2024. Arbejdsgruppen har arbejdet med forskellige løsningsforslag, og på denne baggrund udarbejdet et idékatalog, hvori blandt andet en fiktiv møderetsprøve, begrænset møderet og anvendelse af voldgiftssager indgår. Arbejdsgruppen bag rapporten finder, at etablering af en fiktiv prøve forekommer at være den løsning, der er enklest at etablere, samt at en sådan ordning i højere grad end de øvrige forslag vil imødekomme problemstillingen uden at gå på kompromis med retssikkerheden.

Danske Advokater anser særligt forslag om anvendelse af Arbejdsretten som forum for en af de to prøvesager for bekymrende og retssikkerhedsmæssigt betænkeligt.

Det gør vi fordi, det forekommer både uhensigtsmæssigt og besynderligt, at en overordnet og bred problemstilling med dette forslag ikke løses. Forslaget tilgodeser alene en meget snæver og særlig udvalgt (hovedorganisationernes ansatte advokater) gruppe. Det er således kun hovedorganisationernes advokater, som møder i Arbejdsretten. En gennemførelse af forslaget vil, medmindre der opstår en praksis, hvor arbejdsretslovens partsbegreb omgås, skabe særlige forhold for kun noget nær en håndfuld advokater, mens den overordnede problemstilling ikke løses. Løsningen får derfor karakter af konkurrenceforvridende særlovgivning.

Vi finder det desuden bekymrende, at der med forslaget er risiko for tab af både retssikkerhed, kvalitet og kompetencer, idet Arbejdsretten - med al respekt for dens dommere - ikke er egnet som prøvesags-plattform.

Helt overordnet skal det fremhæves, at det ikke opstilles nogen som helst krav til parternes rettergangsfuldmægtiges baggrund jf. arbejdsretslovens § 13, stk. 2, hvilket i sig selv siger noget om Arbejdsrettens procesform og sagstyper. Arbejdsretslovens § 13, stk. 2 siger således, at der ikke gælder nogen indskrænkning i parternes adgang til at lade møde for sig i Arbejdsretten ved rettergangsfuldmægtig. Historisk er det også først inden for de sidste årtier, at hovedorganisationerne har anvendt advokater til at møde i Arbejdsretten.

Arbejdsretten er en specialdomstol udenfor det almindelige domstolssystem. Flertallet i dommerkollegiet er i de fleste sager netop med henvisning til sagernes særlige karakter i udgangspunktet tænkt at være ikke-jurister, hvilket i sig selv viser, at sagsførelse for Arbejdsretten er tænkt og organiseret så anderledes, at sager for Arbejdsretten grundlæggende ikke er egnet til at udgøre den ene af de to prøvesager for at opnå møderet for landsret og Sø- og Handelsretten.

Tilsvarende gælder det, at selve sagsførelsen ved Arbejdsretten, herunder forberedelse og gennemførelse af hovedforhandling, adskiller sig fra sagsførelse ved Sø- og Handelsretten og landsretterne i dens helhed jf. bl.a. arbejdsretslovens § 17, som udtrykkeligt forskriver, at der for så vidt angår hovedforhandlingen, sker en fornøden tilpasning af retsplejelovens regler om hovedforhandling af borgerlige sager i 1. instans.

I vurderingen af Arbejdsrettens egnethed bør det videre tillægges vægt, at sager ved Arbejdsretten ofte ikke indeholder tilstrækkelig kompleksitet rent processuelt og proces-teknisk. Tilsvarende gælder det, at retsgrundlag og retskilder er af en helt anden og mindre egnet karakter som grundlag for vurdering af prøve kandidatens procesrettelæggende og lovbehandlende kompetencer. Ved Arbejdsretten er retsgrundlaget således som udgangspunktet kollektive overenskomster, og der er ikke de samme retskilder i form af forarbejder.

Det bør desuden tillægges vægt, at når Arbejdsretten normalt kun beklædes af én juridisk dommer, der som regel er Højesteretsdommer, og kun i meget sjældne tilfælde sættes med tre juridiske dommere, så vil bedømmelsen af den, der aflægger prøve i en sag ved Arbejdsretten, være foretaget af et færre antal dommere end ellers. Prøvelsen af kandidatens kompetence til at varetage procedure for landsret vil derved blive anderledes og ikke for alle lige. Det vil ikke være en løsning på dette problem at lade de ordinære dommere i Arbejdsretten deltage i bedømmelsen af prøve kandidaten, idet disse i forhold til prøve kandidaterne ofte vil være inhabile som følge af tilknytning til prøve kandidaternes arbejdsgiver eller modpart. Opmærksomheden henledes i den forbindelse på arbejdsretslovens §§ 2 og 13.

I forlængelse heraf bør man være opmærksom på, at Arbejdsrettens juridiske dommere som følge af deres øvrige virke og fagområde ofte vil have et betydeligt kendskab til de fuldmægtige og advokater, der kan tænkes at aflægge prøve ved Arbejdsretten. Dette indebærer en risiko for, at muligheden for at bestå prøven til opnåelse af møderet ved at aflægge prøven i sager ved Arbejdsretten kan påvirkes af indsigt i en generel performance og ikke performance i den eksamenslignende prøve, som kendes fra prøve aflæggelse i landsretterne og ved Sø- og Handelsretten.

Vi fraråder på baggrund af ovenstående, at der gives mulighed for, at advokater kan opnå møderet for landsret ved at aflægge prøve i sager ved Arbejdsretten.

Vi anbefaler på baggrund af ovenstående, at forslaget i den fremlagte form ikke fremmes.

Vi foreslår, at hele spørgsmålet om møderet for landsret gøres til genstand for en mere grundig og struktureret dialog mellem Justitsministeriet, domstolene og advokatorganisationerne med udgangspunkt i arbejdsgruppens initiativer. Vi bidrager gerne til en dialog og proces omkring, hvorledes det sikres, at flere advokater kan opnå møderet for landsret - uden at det sker på bekostning af hverken retssikkerhed eller kvalitet.

Afsluttende bemærkninger

Danske Advokater står altid gerne til rådighed for uddybende spørgsmål eller dialog.

Med venlig hilsen

Danielle Løw
Juridisk konsulent
Danske Advokater